

Gespreksverslag Ontwikkelgesprek Curcom BSK/RO met afvaardiging panel accreditatie RO (12 november 2020)

Samenvatting van de signatuur van HBO-Ruimtelijke ontwikkeling

Ruimtelijke Ontwikkeling van Saxion Hogeschool is een hbo-bacheloropleiding die op prima wijze breed inzetbare urban professionals opleidt voor de arbeidsmarkt, met name die in Oost-Nederland. Met hun brede basis aan actuele kennis en vaardigheden, hun nauwe banden en ervaringen met het werkveld en hun specialisaties op ruimtelijke, planologische, stedenbouwkundige of klimaat- en milieutechnische thema's, dragen de afgestudeerden bij aan maatschappelijke en ruimtelijke vraagstukken in de verstedelijkte samenleving.

Aanwezig:

Vanuit HOBEON/panel accreditatie

Dhr. W.L.M. (Wienke) Blomen

De heer Blomen is auditor en zelfstandig adviseur bij Blomen Management Consult BV. Ten tijde van deze audit was de heer Blomen directeur van de Hobéon Groep en heeft in deze hoedanigheid veelvuldig opgetreden als lead-auditor van auditpanels in het kader van accreditatie hoger onderwijs

Dhr. dr. S.J.H. (Stan) Majoor

De heer Majoor is lector Coördinatie Grootstedelijke Vraagstukken en directeur interfacultair Centre of Expertise Urban Governance and Social Innovation bij de Hogeschool van Amsterdam.

Vanuit Saxion: Ruimtelijke ontwikkeling

Mw. Lammie Pruntel, teamleider Bestuurskunde/Ruimtelijke ontwikkeling

Dhr. Frank Evers, voorzitter curriculumcommissie

Dhr. Martijn Huting, docent/onderzoeker SO

Mevr. Fransje Drosen, docent/onderzoeker K&M

Dhr. R. van Leeuwen, docent/onderzoeker ROP

Na het voorstelrondje hebben we de beoogde gespreksonderwerpen besproken. Het eerste onderwerp betrof de samenwerking met andere opleidingen binnen en buiten onze academie en hoe deze vorm zouden kunnen krijgen. Er werd aangegeven dat Ruimtelijke Ontwikkeling in de context van Urban Studies zeer goed uit de auditronde kwam, net als de opleiding Ruimtelijke Ontwikkeling / Climate & Management aan de Haagse Hogeschool.

Gespreksonderwerp 1 is als volgt geïntroduceerd:

Eén van de aanbevelingen is de samenwerking met andere opleidingen. Het accreditatierapport zegt hier het volgende over:

Er is een verregaande samenwerking met de opleiding Bestuurskunde binnen Urban Studies, wat de opleiding RO onderscheidt ten opzichte van de zusteropleidingen in Nederland. Het panel ziet de beoogde bestuurskundige leerresultaten – zij het nogal zijdelings – terug in de beschrijvingen van de technische en generieke competenties van de opleiding.

*De onderzoekscomponent steunt op een realistische visie en is duidelijk geformuleerd in de beoogde leerresultaten. Dat laatste geldt niet voor de internationaliseringsaspecten, terwijl daarvoor in de opleiding toch ruime aandacht is. Op dit punt is wellicht enige ruimte voor verbetering, maar het panel vindt de bestuurskundige invalshoek zo onderscheidend dat dit voor Standaard 1: Beoogde leerresultaten uiteindelijk tot het oordeel **goed** leidt.*

Behalve met het bedrijfsleven, wil de opleiding ook graag samenwerken met andere opleidingen naast het 'vaste' samenwerkingsverband met Bestuurskunde binnen Urban Studies. Daarom beveelt het panel de opleiding aan om de mogelijkheden voor samenwerking met bijvoorbeeld Sociaal Werk, Sociaal Juridische Dienstverlening, Integrale Veiligheidskunde, Security Management en HBO Recht, en ook met andere bouwgerelateerde opleidingen zoals Civiele Techniek en Bouwkunde, nader te verkennen. Zo kan de positionering van de opleiding waarschijnlijk nog verder versterkt worden.

Op basis van deze aanbeveling willen we graag met de afvaardiging van Hobeon in gesprek over hoe deze samenwerking er uit kan zien en hoe deze zich verhoudt tot de samenwerkingsambities van de zusteropleidingen.

Belangrijkste highlights uit dit gesprek:

- De combinatie van Bestuurskunde en Ruimtelijke ontwikkeling is een hele krachtige. In den lande kijken andere RO-opleidingen hoe zij meer de governance kant van ruimtelijke ontwikkelingsopgaven in hun opleidingsprogramma kunnen oppakken. Vanuit de markt is er duidelijk behoefte aan deze combinatie. Hierin is onze verkenning tot samenwerking met de Haagse Hogeschool als het voorbeeld genoemd. De Haagse Hogeschool legt in hun profiel de nadruk op klimaat en management, een studieroute die bij ons in ontwikkeling is. Zo heeft elke opleiding Ruimtelijke ontwikkeling zijn eigen speerpunt. Bijvoorbeeld Hogeschool Windesheim heeft als speerpunt Mobiliteit.
- In onze gecombineerde opleiding zijn twee domeinen te onderscheiden namelijk het technisch domein en het bestuurlijk domein. Doordat BSK/RO binnen het economisch domein zit, is de samenwerking met de andere opleidingen binnen onze Academie niet altijd even voor de hand liggend en wordt het vermogen om een brede bachelor te maken beperkt door de plaatsing binnen het economische domein (met uitzondering van IVK en BDK). Dit geldt ook voor plaatsing binnen het technische domein waarin de bestuurskunde-kant onvoldoende aan bod komt.
- De meer technisch ingestoken RO-opleidingen zijn zoekende naar een meer governance/procesmatige kant van ruimtelijke vraagstukken terwijl wij onderzoeken hoe wij meer technische kennis in onze opleiding willen integreren, al dan niet in samenwerking met andere opleidingen bijvoorbeeld Built Environment. Hoe zou je zo'n samenwerking vorm kunnen geven?
 - Brede bachelor aanbieden en inrichten op thema's of prioritaire opgaven bijvoorbeeld energietransitie, veiligheid, transitievraagstukken etc. Bij een

brede bachelor stuur je op leeruitkomsten in plaats van op leerdoelen. Hiermee bouw je flexibiliteit in je studieprogramma voor de student. Werken met thema's zorgen ervoor dat je niet te veel aan te hoeven passen aan je onderwijsprogramma.

Voor studenten stel je een leertraject samen. De vaardighedenlijn kun je tezamen met de leeruitkomsten definiëren.

- Ruimtelijke opgaven definiëren waar je, als dan niet, project- en procesmatig aan kunt werken.
- Resultaat: Bestuurskundige kant door ontwikkelen en verbinden aan de ruimtelijke opgaven en ontwikkelen van de meer technische kant van ruimtelijke opgaven. En maatschappelijke vraagstukken in een ruimtelijke opgave plaatsen. Verkokering blijft hardnekkig in het werkveld, het is goed als studenten afstuderen die "meerdere talen beheersen" om die verkokering tegen gaan. Minoren kunnen hierin ook een rol spelen (en die ook wederzijds uitwisselen vanuit de eigen kracht).
- Vraagstuk is ook of je gaat werken vanuit een specialisatie (studieroute) naar een gemeenschappelijke taal of dat je vanuit een gemeenschappelijke, brede propedeuse naar specialisatie werkt (eigen taal ontwikkelen): opgaven vanaf de start centraal stellen.
Dus of je een gespecialiseerde bachelor wilt of een generieke bachelor en dat je de verdieping aansluitend in een master samenbrengt?
- Kijk ook naar plekken waar je dat samen kunt brengen, waar je de meerschalligheid van ontwikkelingen/opgaven kunt laten zien: hoe lokale problematiek grensoverschrijdende aspecten heeft. (Bijvoorbeeld via onze samenwerking met de Regio Achterhoek).
- Het dilemma van de wens om te werken met flexibele leerroutes en vervolgens vrij gedetailleerde en voorgestructureerde onderwijs- en toetsprogramma's op te leggen is naar voren gekomen. Het werken met leeruitkomsten kan daarin een middel zijn om daarvan los te komen. Het gaat er dan om die leeruitkomsten op het juiste aggregatieniveau te definiëren, niet te specifiek, maar ook weer niet te algemeen.
- Profilering ROP: meer de managementkant benadrukken, koester daarbij de link met BSK. Maar de planoloog heeft wel het besef dat bij alle maatschappelijke vragen een ruimtelijke vertaling hoort.
- Denk ook na over keuzemogelijkheden voor de student zelf. Mag hij zaken overslaan als zijn of haar ontwikkeling juist om een vak vraagt dat bij één van de andere richtingen wordt aangeboden. Daarmee wordt misschien niet de hele BoKS afgedekt, maar wel de leerontwikkeling van de student. In het kader van een leven lang leren zal iemand toch op veel (veranderende) zaken moeten bijspijkeren.

Gespreksonderwerp 2:

Eindniveau nieuwe manier van afstuderen

*Het panel concludeert dat de kwaliteit in de steekproef van **eindwerken**, maar ook de rolvolwassen houding van studenten tijdens presentaties duidelijk laten zien dat afgestudeerden de beoogde leerresultaten behalen. Ze geven blijk van het juiste hbo-bachelorniveau en van een goed ontwikkelde onderzoekende en (zelf)kritische houding ten opzichte van het vakgebied. Dat is terug te zien in de eindwerken, beroepsproducten en pitches van de afstudeerders, en ook in de prijzen en publicaties van sommigen van hen. Vertegenwoordigers uit het (regionale) werkveld vinden de afgestudeerden ambitieuze en enthousiaste kandidaten voor het vervullen van hun vacatures. Hierdoor trekt het panel de conclusie dat de kwaliteit van Standaard 4: Gerealiseerde leerresultaten **goed** is.*

Opmerkingen van de opleiding: de opleiding was aangenaam verrast door de uitstekende beoordeling omdat we ons realiseren dat we in een leerproces zitten en we merken dat er zaken beter kunnen.

Hoe zorgen we ervoor dat we in de nieuwe manier van afstuderen de examencie tot eigenstandig oordeel over het eindniveau?.

Highlights uit dit gesprek:

- Hoe geven we vorm en inhoud aan het eigenstandig oordeel door de examencie nu wij werken met examendossiers en niet meer met eindscripties?
- En hoe geven we vorm en inhoud aan het eigenstandig oordeel door de excie nu gedeelte van de opleidingen binnen de Academie (nog) werkt met klassieke scripties en een gedeelte met beroepsproducten; en dat binnen een academie met een grote variëteit aan opleiding.
- Het eigenstandig oordeel van de excie is niet het instrument om het eindniveau te borgen. Denk ook aan: intervisie en kalibratie binnen de opleiding; eindwerken bespreken met BVC; aanwijzing van geschoolde examinatoren; 4-ogenprincipe; kalibratie met collega-opleidingen. Dit samenspel zorgt voor een sterke en brede borging.
- Het tussentijds beoordelen kan ervoor zorgen dat er minder tijdsdruk zit op de eindbeoordeling. Hoe zorg je dat het eindproduct minder dominant wordt, maar veel meer het proces centraal staat om daar te komen? Zorg daarbij voor lichtere en tussentijdse vormen van toetsing. Zeker als je wilt werken met een bredere range aan beroepsproducten.
- Het vraagstuk is of je op inhoud beoordeelt of op het proces van begeleiding (vormvoorschriften). Dat laatste ervaart men niet als wenselijk (zie InHolland).
- Mogelijke variatie in het vormen van een eigenstandig oordeel van de examencie kan zijn het vormen van subcie's:
 - Één subcie voor de opleidingen die een traditionele manier hebben van afstuderen
 - Één subcie voor de nieuwe manier van afstuderen, waarbij deze subcie bestaat uit inhoudelijk onderlegde docenten.

- Een andere variant is dat de landelijke opleidingen op regelmatige basis met elkaar kalibratiesessies organiseren en als er geen afwijkingen zijn, dit te beschouwen als voldoende voor de auditcie om de borging van het eindniveau te waarborgen. Alleen bij afwijkingen, de desbetreffende opleiding te visiteren.
- Als je een goed verhaal hebt hoe je de kwaliteit borgt, dan gaan bijna alle auditcommissies daarin mee. Het gaat erom dat je goed hebt nagedacht hoe je dat wil doen en dat dan ook uitvoert en handhaaft. Te veel wordt daarbij nog gedacht vanuit angst, dan vanuit de overtuiging van eigen kracht.